

MA-I (Sem-I)

March - 2023

Time : 2.30 hours

Max Marks: 75 Marks

Instruction:

1. All questions are compulsory
2. All questions carry equal marks
3. Figures to the right indicate marks

Q.1. A. Describe main approaches to the study of Political Theory. 15

OR

- B. i. What are the main elements of Feminists approach?
ii. Write a note on the Liberal approach to political theory.

Q.2. A. Examine the concept of participatory democracy and ways of broadening the participation. 15

OR

- B. i. Discuss the importance of deliberation in democracy.
ii. What are the basic features of representative democracy?

Q.3. A. Define the concept of Citizenship and bring out various dimension of citizenship discourse. 15

OR

- B. i. Examine the ideas of 'social citizenship vs. active citizenship'.
ii. Discuss the feminist critiques of citizenship as 'social construct'.

Q.4. A. Write an essay on 'modernity' and its evolution in different ages. 15

OR

- B. i. Examine the central ideas of post-Modernism.
ii. Describe of concept and principles of 'Deconstructionism'.

Q.5. Write Short notes (Any Three): 15

- a. Challenges before democracy
- b. Citizenship and diversity.
- c. Elements of Marxist approach?
- d. Universal Citizenship.

*****

मराठी रूपांतर

वेळ: 2.30 तास

एकूण गुण: 75 गुण

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
3. उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात

प्र. 1. A. राजकीय सिद्धांताच्या अभ्यासाच्या मुख्य दृष्टिकोनांचे वर्णन करा. १५ गुण

किंवा

- B. i. स्त्रीवादी दृष्टिकोनाचे मुख्य घटक कोणते आहेत?
ii राजकीय सिद्धांताच्या उदारमतवादी दृष्टिकोनावर एक टीप लिहा.

Q.2. A. सहभागात्मक लोकशाहीची संकल्पना आणि सहभागाचा विस्तार करण्याचे मार्ग तपासा. १५ गुण

किंवा

- B. i. लोकशाहीतील विचारविनिमयाचे महत्त्व यावर चर्चा करा,
ii प्रातिनिधिक लोकशाहीची मूलभूत वैशिष्ट्ये कोणती?

Q.3. A. नागरिकत्वाची संकल्पना परिभाषित करा आणि नागरिकत्वाचे विविध आयाम सविस्तर स्पष्ट करा. १५ गुण

किंवा

- B. i. 'सामाजिक नागरिकत्व विरुद्ध सक्रिय नागरिकत्व' या कल्पनांचे परीक्षण करा.
ii नागरिकत्वाच्या स्त्रीवादी समालोचनांची 'सामाजिक रचना' म्हणून चर्चा करा.

Q.4. A. 'आधुनिकता' आणि त्याची विविध युगांतील उत्क्रांती यावर निबंध लिहा. १५ गुण

किंवा

- B. i. उत्तर-आधुनिकतावादाच्या मध्यवर्ती कल्पनांचे परीक्षण करा.
ii 'डिफॉनस्ट्रक्शनिझम' च्या संकल्पना आणि तत्वांचे वर्णन करा.

Q.5 टिपा लिहा (कोणत्याही तीन):

१५ गुण

- a लोकशाहीपुढील आव्हाने
b नागरिकत्व आणि विविधता.
c मार्क्सवादी दृष्टिकोनाचे घटक?
d सार्वत्रिक नागरिकत्व.

*****

Time: 2.30 Hours

Total Marks: 75 Marks

N.B.

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 15 marks.
3. Each question has internal options.

Q1 A Briefly describe the Indian political system to post-independence

OR

B Discuss the changing nature of the Indian state in the wake of globalization and liberalization

OR

Q2.A Explain the importance of party system in Indian politics

OR

B Explain the ideology of various political parties in India

Q3.A Discuss caste and politics in India in detail

OR

B Explain the meaning and nature of caste

Q4 A Discuss the political participation of women in Indian politics

OR

B Examine the demand for an autonomous and independent state in India

Q5 Write short notes (any three)

1. Communalism
2. Democratic Socialism
3. Tribal community and Politics
4. Emergency

मराठी रूपांतर

वेळ : 2.30 तास

गुण: ७५

N.B.

1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
3. प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय आहेत

प्र १ अ स्वातंत्र्योत्तर भारतीय राजकीय व्यवस्थेचे थोडक्यात वर्णन करा

किंवा

ब जागतिकीकरण व उदारीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर भारतीय राज्याच्या बदलत्या स्वरूपाची चर्चा करा

किंवा

प्र २ अ भारतीय राजकारणात पक्षपद्धतीचे महत्व स्पष्ट करा

किंवा

ब भारतातील विविध राजकीय पक्षांची विचारसरणी स्पष्ट करा

प्र ३ अ भारतातील जात व राजकारण याची विस्तृत चर्चा करा

किंवा

ब जातीचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा

प्र ४ अ भारतीय राजकारणात महिलांचा राजकीय सहभाग यावर चर्चा करा

किंवा

ब भारतातील स्वायत्त व स्वातंत्र्य राज्याच्या मागणी यासंदर्भात परीक्षण करा

प्र ५ थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

- १ समुदायवाद
- २ लोकशाही समाजवाद
- ३ आदिवासी आणि राजकारण
- ४ आणीबाणी

*****

Time: 2:30 Hours

Total Marks: 75 Marks

Instructions:

1. All Questions are Compulsory
2. All Questions carry equal marks
3. Figures to the right indicate marks

Q1 A Write about the importance of Public Administration an activity and as a subject of study?

15Marks

Or

Q1. B Write an essay on the Impact of Globalization on Public Administration.

Q2 A Explain in detail the Classical Approach to the study of Public Administration

15 Marks

Or

Q2 B Elaborate the Weberian model of Bureaucracy?

Q3 A Write in detail Public Personnel Administration?

15 Marks

Or

Q3 B Explain the Principles of Recruitment? 15 Marks

Q4 A What are the various methods of Legislative control over Administration?

15 Marks

Or

Q4 B What is the role of Civil Society in Modern Governance?

Q5. Write Short Notes (ANY 03)

15 Marks

- a. Good Governance
- b. Marxism approach of Public Administration.
- c. Advantage of Promotion method.
- d. Features of Lokayukta.

*****

वेळ: 2:30 तास

एकूण गुण: ७५

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
3. उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात

प्र १ अ. लोक प्रशासन उपक्रमाचे महत्त्व आणि अभ्यासाचा विषय म्हणून सविस्तर लिहा?

१५ गुण

किंवा

प्र १ ब. सार्वजनिक प्रशासनावर जागतिकीकरणाचा प्रभाव या विषयावर लिहा.

प्र २ अ. लोक प्रशासनाच्या अभ्यासासाठी असणारा शास्त्रीय दृष्टिकोन याबाबत तपशीलवार लिहा.

१५ गुण

किंवा

प्र २ ब. नोकरशाहीचे वेबेरियन मॉडेल विस्तृत करा?

प्र ३ अ. सार्वजनिक कर्मचारी प्रशासन याबाबत तपशीलवार लिहा ?

१५ गुण

किंवा

प्र ३ ब. भरतीची तत्वे स्पष्ट करा?

प्र ४ अ. प्रशासनावर कायदेमंडळाच्या नियंत्रणाच्या विविध पद्धती काय आहेत?

१५ गुण

किंवा

प्र ४ ब. आधुनिक प्रशासनात नागरी समाजाची भूमिका काय आहे?

प्र ५ अ. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

१५ गुण

अ. सुशासन

ब. सार्वजनिक प्रशासनाचा मार्क्सवाद दृष्टीकोन.

क. पदोन्नती पद्धतीचा फायदा.

ड. लोकायुक्तांची वैशिष्ट्ये.

*****

Time: 2:30 Hours

Total Marks: 75 Marks

Instructions

1. All Questions are Compulsory
2. All Questions carry equal marks
3. Figures to the right indicate marks

Q1 A. What are the new threats to the State Security? Examine it with suitable examples. 15 Marks

Or

Q1. B What is Terrorism? Discuss its various types with suitable examples?

Q2.A What is Balance of Power in International Relationship?

15 Marks

Or

Q2.B Is today's World free from Polarization?

Q3A. What is Diplomacy? What are the types of Diplomacy?

15 Marks

Or

Q3.B What do you mean by International Law? What are its sources?

Q4.A. Examine the approaches to peace with special reference to Arms control and Disarmament?

Or

Q4. B Discuss the New Nuclear Proliferation challenges appeared in recent times

15 Marks

Q5. Write Short Notes (ANY 03)

15 Marks

- a. Rohingya crisis.
- b. National interest.
- c. Significance of Non-State Actors
- d. Mass Destruction.

*****

वेळ: 2:30 तास

एकूण गुण: ७५ गुण

सूचना:

1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
3. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

प्र१अ. राज्य सुरक्षेसाठी नवीन धोके काय आहेत? योग्य उदाहरणांसह त्याचे परीक्षण करा.

१५ गुण

किंवा

प्र१ब. दहशतवाद म्हणजे काय? त्याच्या विविध प्रकारांची योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा?

प्र२अ. आंतरराष्ट्रीय संबंधात शक्ती संतुलन म्हणजे काय?

१५ गुण

किंवा

प्र२ब. आजचे जग ध्रुवीकरणापासून मुक्त आहे का?

प्र३अ. डिप्लोमसी (मुत्सद्देगिरी) म्हणजे काय? मुत्सद्देगिरीचे प्रकार काय आहेत?

१५ गुण

किंवा

प्र३ ब. आंतरराष्ट्रीय कायदा म्हणजे काय? त्याचे स्रोत काय आहेत?

प्र४अ. शस्त्र नियंत्रण आणि निःशस्त्रीकरणाच्या विशेष संदर्भात शांततेच्या दृष्टिकोनाचे परीक्षण करा?

१५ गुण

किंवा

प्र४ब. अलिकडच्या काळात नवीन अणुप्रसाराच्या आव्हानांची चर्चा करा

प्र५. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

१५ गुण

अ. रोहिण्या संकट.

ब. राष्ट्रीय हित.

क. नॉन-स्टेट अॅक्टर्सचे महत्त्व

ड. मास डिस्ट्रिक्शन.

*****